

МОРЕПЛАВАНЕТО Е ПОКАЗАТЕЛЪ
ЗА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА НАРОДА

ВЕСТНИКЪТЪ
Е БЕЗПЛАТЕНЪ

НАРОДИТЪ ИМАТЪ НУЖДА ОТЪ МОРЕ,
КАКТО ХОРАТА ОТЪ ВЪЗДУХА.

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ДЪРЖАВА САМО СЪ АРМИЯ
ИМА ЕДИНЪ ЮМРУКЪ;
ДЪРЖАВА СЪ АРМИЯ
И ФЛОТЪ - ГИ ИМА ДВА!

ДРУЖЕДИЧНИКЪ ЗА МОРИКА ПРОСВЕТА И ОБНОВА
ДЪКОВОДИ РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.

Година VII 1940-1941

Варна 1. октомври 1940 год.

Брой 146. - 160

НЕ ЧАКАЙ ДА СЪЗДАВАШЪ ФЛОТЪ КОГАТО ТЕ НАПАДНАТЪ,
ЗАЩОТО НЕ СЕ КОПАЕ КЛАДЕНЕЦЪ, КОГАТО ОЖЕДНЪЕШЪ.

Градъ Балчикъ въ деньтъ на освобождението

КОЛОНА ЗА ЧЕТЦИТЪ

На М. Геновъ, Варна, относно нееднаквостта въ въоръжение то и скоростта на съвременните бойни кораби, притежаващи еднакво водоизмѣстване.

Действително, отъ дадениятѣ примѣри сравнение данните на английскитѣ кръстосвачъ „Нордфолкъ“ и японскитѣ „Асигара“ се установява, че по отношение скоростта и въоръжението, японскитѣ кръстосвачи отъ този видъ превъзхождатъ английскитѣ отъ вида на „Нордфолкъ“.

Въ справочната книжка за чуждите военни флоти обаче, не е отбелязана дебелината на бронята въ водолинията на английския кръстосвачъ. А знайно е, че именно този броневия поясъ въ водолинията на бойния корабъ запазва жизненитѣ и главни части на последния отъ разрушителното действие на неприятелскитѣ снаряди.

Известно е, че непотъваемостта съставлява важно тактическо качество на бойния корабъ. Морският бой при Скагеракъ на 31 май 1916 г. дава реаленъ примѣръ за голѣмото значение на непотъваемостта. Нѣмскитѣ кораби, които взели участие въ това сражение притежавали помалка скорост и по-слабо въоръжение отъ английскитѣ бойни единици, срещу което обаче имали посполучливо клетъчно разпредѣление и по-добра бронева защита, осигуряващи имъ по-надеждна непотъваемостъ. Следствие на това сполучливо клетъчно разпредѣление, линейниятъ кръстосвачъ „Зайдлицъ“ който получилъ 21 гранатни попадения останалъ да се държи на водната повърхностъ, като съ собственъ ходъ се завърналъ въ пристанището Вилхелмсхафенъ, докато два отъ по силно въоръженитѣ английски линейни кръстосвачи на адмиралъ Бити: „Queen Mary“ и „Indefatigable“, още въ началото на сражението получили нѣколко гранатни удари и бързо потънали.

Следствие поуки отъ миналата война, английското адмиралство, при постройката на съвременнитѣ бойни кораби обърнало по-голѣмо внимание на клетъчното устройство и увеличаване непотъваемостта на новостроящитѣ се бойни единици.

Данни относно дебелината на броневия поясъ на „Нордфолкъ“ не са дадени, следователно, трѣбва да се предполага, че за смѣтка на въоръжението и скоростта, английскитѣ кръстосвачъ притежава по-дебела бронировка въ водолинията и по-добро клетъчно разпредѣление. Тая е единствената причина за нееднаквостта въ въоръжението и скоростта на двата кръстосвача.

КАЛЕНДАРЪ НА
„МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“

— На 16 септември 1916 година, наши водосамолети сж обстрелвали съ бомби желѣзопътнитѣ линии северно отъ Кюстенджа и намиращитѣ се около тѣхъ неприятелски войскови части.

Сжщиятъ день било атакувано успѣшно и водолетицето въ Тузленското езеро.

— На 17 септември с. г. пристанищния влѣкачъ „Варна“, който работилъ въ Батовския заливъ за изваждането на торпедоносецъ „Шумни“, при завръщането си въ Варна се взривалъ на неприятелска заградна мина при носъ Екрене и потъналъ въ продължение на 15 минути. Обслужода му се спасила съ гребни лодки. Отъ взрива били ранени леко само двама моряка.

— На 19 септември 1916 година наши водосамолети сж атакували намиращитѣ се въ Кюстенджанското пристанище неприятелски превозни кораби и рускиятъ линейен корабъ „Ростиславъ“. Въ носовата частъ на приседния попаднала една бомба и причинила повреди.

— На 26 септември 1916 година, при почистване поставениотъ отъ врага минни заграждения въ Батовския заливъ, една отъ моторнитѣ лодки се взривала на мина и потънала моментално. Съ нея билъ убитъ и загиналъ командирѣтъ на миночистачното отдѣление, капитанъ лейтенантъ Кирилъ Цвѣтковъ Минковъ, родомъ отъ гр. Видинъ, заедно съ 7 души подофицери и моряци.

Освенъ заграждането на Батовския заливъ, руситѣ, чрезъ своитѣ подводници сж узнавали проходите на миннитѣ полета въ Варненския заливъ, които веднага следъ всѣко почистване отъ нашитѣ миночистачи били преграждани съ мини.

Това наложило постоянна и усиlena работа отъ страна на миночистачното отдѣление, което къмъ края на войната се развило въ самостоятелна миночистачна рота.

Работата на нашитѣ миночистачи, действащи съ твърде недостатъчни сръдства била тежка и опасна. Тѣ трѣбвало да работятъ въ продължение на много дни непрекъснато, отъ ранна утринъ до късна вечеръ, при развълнувано море, непоносимъ пекъ и мразовитъ вѣтъръ, като съ своята храбростъ и настойчивостъ, достойно изпълнили своя дългъ и всѣкога успѣвали, въпрѣки постоянното поставяне отъ страна на противника на нови и многобройни мини, да поддържатъ чисти миннитѣ проходи и прокарватъ нови такива презъ сжществуващитѣ минни заграждения.

ПОЩА

Редакцията благодари за следнитѣ получени дарения:

1. Огъ служащитѣ при Пристанищната работилница въ гр. Варна 72 лв.
2. Георги Бояджиевъ отъ гр. Варна 50 „
3. Захари Г. Гешевъ отъ гр. Варна 50 „
4. Василъ Ц. Сираковъ отъ гр. София 50 „
5. Никола Ралчевъ—Варна 50 „
6. Дѣлчо К. Чилингировъ —гара Раковски 45 „
7. Б. Томовъ, гр. В. Търново 30 „
8. Димитъръ Т. Демирджиевъ с. Обзоръ, Поморийско 30 „
9. Стоянъ Тошевъ Стояновъ —гр. Айтосъ 25 „
10. Илия Н. Кисимовъ—отъ гр. София 20 „
11. Райчо Марковъ—София . 20 „
12. Коста К. Кулековъ—отъ гр. София 20 „
13. Никола Г. Аджемовъ —отъ гр. Варна 20 „
14. Димитъръ Георгиевъ —кв. Надежда, Софийско 20 „
15. Хрангъ Папазовъ—Варна 20 „
16. Никола Агнеостевъ, отъ с. Веселия, Бургаско . . 20 „
17. Стоянъ Н. Брдински, отъ гр. София 15 „
18. Атанасъ Чорбаджиевъ, с. Кичево, Варненско . . 10 „
19. Матей Керекоевъ, отъ гр. Перникъ 10 „
20. Михаилъ П. Михайловъ, отъ гр. Варна 10 „

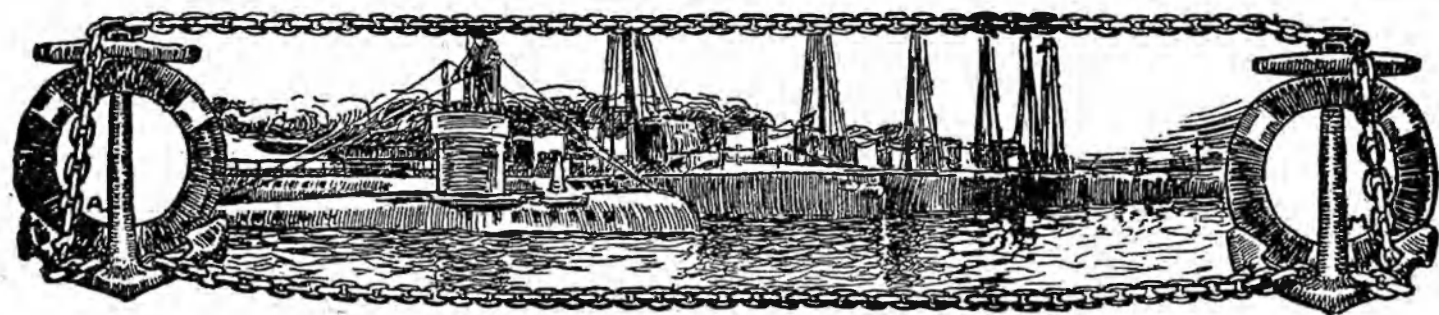
(следва)

Волнитѣ дарения, предназначени за подкрепа списването на вестника, четцитѣ могатъ да изпращатъ чрезъ пощенски записи, адресирани до уредничеството на „Морски Прегледъ“, или въ пощенски и гербови марки.

Поради голѣмиятъ тиражъ на вестника и увеличение на необходимитѣ материални сръдства за списването му, уредничеството съжелява, че по настоящемъ се намири въ невъзможностъ да удовлетвори искането на многобройнитѣ си нови четци, желаючи да получаватъ двуседмичника. Това ще бжде извършено при първа възможностъ.

— Умоляватъ се абонатитѣ, при промѣна адреситѣ да известяватъ своевременно редакцията, като съобщаватъ и абонаментния си номеръ.

— Известява се на заинтересованитѣ, че всички излѣзли до сега броеве на „Морски Прегледъ“ сж изчерпани. Редакцията съжелява, че не може да удовлетвори молбитѣ имъ.

ГОДИНА СЕДМА

Съ настоящият си брой вестникъ „Морски прегледъ“ начева седмата година отъ своето съществуване.

Създаденъ, издаванъ и поддържанъ отъ действащитъ морски офицери, двуседмичникътъ „Морски прегледъ“, въ продължение на шест години непрестанно сѣше морска просвѣта и неотклонно следваше своя пжть за пропагандиране морското дѣло всрѣдъ българския народъ, като бѣ истински изразителъ и проводникъ на усилията за осъществяване неотложната идея за всестранното морско обновление на Родината.

„Морски прегледъ“ е ималъ възвишената задача да уясни на всички родолюбиви българи голѣмото значение на военния флотъ за защитата интереситъ и воднитъ граници на Отечеството, и изключителната важностъ на търговскитъ кораби за економическия и стопански възходъ на страната.

Презъ време на досегашното си съществуване вестникъ „Морски прегледъ“ всѣкога е ималъ неотклонния стремежъ да предизвика осъзнаването на всички българи отъ предѣлитъ на Отечеството, че безъ **свободно** море и безъ достатъченъ и силенъ воененъ и многоброенъ търговски флотъ, България ще бжде постепенно економически задушена.

„Морски прегледъ“ е единствениятъ безплатенъ вестникъ въ Царството, списванъ и доставянъ даромъ на всички по разнитъ кжтища на родната земя, който чрезъ печатното слово е следвалъ едничката върховна целъ, да насочи погледитъ на всички българи на югъ, къмъ Бѣлото море, безъ което държавата всѣкога ще бжде домъ безъ врата, дворъ безъ порти, народъ безъ економическа и стопанска самостоятелностъ.

„Морски прегледъ“ встъпва въ седмата си

годишнина въ дни на народна радостъ, заедно съ освобождението на Добруджа, съ която морската ни граница се удължава и действително изисква необходимостта отъ наличието на боенъ флотъ за запазване нейната цѣлостъ.

„Морски прегледъ“ продължава своето съществуване съ твърдата вѣра, че и за напредъ ще има пълната морална подкрепа на гражданството, и подпомогнатъ отъ многобройнитъ радѣтели на морското дѣло, ще успѣе найподиръ да разчупи леда сковаващъ отчуждеността на българина отъ морето и ще разпали народното осъзнаване за необходимостта отъ морското обновление на Отечеството и осъществяването на съкровенното народно възжеление: Създаването на **силна, обновена и обединена Велика България, граничеща съ отвореното и свободно море.**

ЗАВЗЕМАНЕТО НА БАЛЧИКЪ

Още не бѣ заглѣхналъ тържественниятъ звънъ на църковнитѣ камбани, разнасящъ вредомъ по родната земя нестихващата радостъ на българския народъ по сбъждане на съкровено то желание и сѣдбоносното преминаване на храбритѣ български войскари въ предѣлитѣ на освободена Добруджа, когато по улицитѣ на ликуващия градъ прокѣнтятъ бодритѣ стѣпки на десантния отрядъ отъ родния флотъ, получилъ задачата да завземе пристанището на Балчикъ, нѣкогашната столица на болярина Баликъ.

На 21 септември следъ десетъ часа, начело съ началника на флота г. кап. Ір. Тошевъ и знамето на Морското на Негово Величество училище, българскитѣ моряци въ стройни редици и свѣткащи погледи, преминаватъ по препълненитѣ отъ хиляди изпращачи улици на града и се отправятъ къмъ пристанището за заминаване съ кораба „Бургасъ“ който ще отведе младитѣ български синове въ водитѣ на свободна Добруджа.

Рѣдко варненското гражданство е било озарявано отъ такъвъ избликъ на възторжена радостъ и така масово се стичало да приветства младитѣ български войни и манифестира чрезъ тѣхъ искренитѣ си радостни чувства къмъ освободенитѣ братя въ скѣпата добруджанска земя. Рѣдко войскари сѣ били така обилно обсипвани съ дѣждъ отъ благоуханни цвѣта.

Напълно покрити съ многобройни китки цвѣта, моряцитѣ се движатъ по улицитѣ, подобно на жива цвѣтна градина, поздравлявани съ нестихващото ура на варненското гражданство и учащата се младежъ.

Пристанището и вълноломната стена сѣ почернѣли отъ изпращачи, които представляватъ живо море, непрестанно вълнуващо се отъ избликъ на общата народна радостъ.

Точно въ опредѣленото време корабътъ „Бургасъ“ обкиченъ съ цвѣта и разцвѣтенъ съ различни знамена, надува радостно своята парна свирка и бавно се отдѣля отъ

родна радостъ, трсгателни и възторжени, които не се подаватъ на никакво описание.

Корабътъ „Бургасъ“ излиза изъ пристанището и се насочва на северъ, къмъ предѣлитѣ на Добруджа. Вънкашниятъ фаръ е почернѣлъ отъ изпращачи, които размахватъ бѣли кърпички и хвърлятъ въ водата китки цвѣта, а съ тѣхъ

Началникътъ на флота г. капитанъ Ір. Тошевъ, начело на десантния отрядъ се отправя за пристанището

Пристанищната стена. Музиката непрекъснато свири химна на Добруджа, а живото море на брѣга, обхванато отъ вълнението на радостта, маха живо и приветствено съ своитѣ рѣце къмъ отдалечаващия се корабъ и оглася съ мощното си и продължително ура тихитѣ води на родното море. Действително, това сѣ мигове на истинска на-

изпращатъ топлитѣ си приветствия на своитѣ братя въ освободената Добруджанска земя.

Напредъ, при изхода на Варненския заливъ, се забелязватъ да се движатъ стройнитѣ снаги на старитѣ ветерани отъ Балканската война, славнитѣ торпедоносци отъ българския флотъ, които ще поематъ близката охрана на десантния корабъ, а изъ пристанището съ голѣма скоростъ излизатъ и минаватъ покрай „Бургасъ“, дветѣ нови торпедни лодки, мощното бойно сръдство за борба на море — „морскитѣ шуки“ които, чертаейки по гладката водна повърхностъ млѣчно-бѣла разпѣнена ивица се отправятъ къмъ хоризонта за заемане своитѣ мѣста, като далечна защита на „Бургасъ“. Съ своятъ забележителенъ бѣгъ и мощенъ видъ, тѣ изтрѣгватъ мощното ура на всички отъ кораба и вливатъ въ разтуптѣлитѣ имъ сърдца нови струи на упование въ боевата стойностъ на малкия, но славенъ български флотъ.

Въ дѣсно отъ кораба погледътъ обхваща ширалитѣ се води на Черно море, въ които се оглеждатъ забуленитѣ въ тънка пелена скали на носъ Калиакра, а въ лѣво се нѣжатъ една следъ друга омайнитѣ картини на родния брѣгъ, потъналъ въ зеленина и свежестъ.

Учащата се младежъ покрива съ китки цвѣта моряцитѣ отъ десантния отрядъ

Съ радостния туптеж на своите машини, корабът приближава вече границата, която до днешният тържествен ден, въ продължение на четвъртък въкъ съставляваше несправедливо сложената преграда, разделяща кигитъ добруджански поля отъ предѣлитъ на Българското царство. Въ следващите нѣколко минути „Бургасъ“ ще навлѣзе въ водитъ на свободна Добруджа. При приближаването на тоя сѣдбо-

Корабътъ бавно приближава и се завързва за пристанищната стена. Пръвъ слиза на брѣга началникътъ на флота на Н. Величество, капитанъ I р. Тошевъ, посрещнатъ съ бурни приветствия и мощно ура. Млади девойки поднасятъ китки отъ цвѣта, а околийскиятъ управителъ на Балчикъ тържествено приветствува скжпитъ гости. Протичатъ незабравими минути на затрогваща сърдечност и радост. Сълзи, топ-

Съ тържественъ ходъ и твърда стѣпка, десантниятъ отрядъ премина презъ улицитъ на града и се отправя за широкия мегданъ предъ общината, гдето преминава въ церемониаленъ маршъ предъ генералъ-управителя на Добруджа, г. генерал-лейтенантъ Поповъ.

Въ първиятъ денъ на своето освобождение, Балчикъ замръква въ небивало праздненство. На мегдана предъ общинската сграда се изви- ватъ кръшни хора. Освободенитъ добруджански братя сърдечно стискатъ ръка, радостно приветствуватъ и ограждатъ съ затрогващо внимание дълго очакванитъ свои скжпи гости, храбритъ български войскари и моряци.

Градътъ е потъналъ въ свѣтлина, а тихитъ води на пристанището отразяватъ разноцвѣтнитъ отблѣсци на многобройнитъ свѣтнали огньове на корабитъ отъ българския воененъ флотъ, застанали въ една линия и хвърлили котва предъ нѣкогашната столнина на Баликъ.

Вториятъ денъ отъ освобождението на Балчикъ протича подъ знака на общата радостъ и веселие. Всички сж радостни и щастливи, че сж дочекали денътъ на своето освобождение. Съ затрогващи думи жителитъ на града разкъзватъ за преживяването си въ тежкитъ времена на черното потисничество и откровенно рисуватъ различнитъ случаи при търпеливото очакване да изгрѣе денътъ на свободата.

Съ трепетно очакване и разтуптяни сърдца, при настѣпване утрото на всѣки новъ денъ, въ продължение на четвъртъ въкъ, тия откъснати отъ Отечеството върни синове отмахвали съ треперяща ръка завеситъ отъ прозорцитъ на своитъ

Първата рота отъ десантниятъ отрядъ носенъ мигъ, десантниятъ отрядъ се строява върху горната палуба. Началникътъ на флота, следъ кратко и прочувствено слово, тържествено прочита височайшата заповѣдь къмъ българската армия. Мощно моряшко ура, изгръгнато отъ младежкитъ гърди и извикано за дългоденствието на Върховния Вожда, преуспѣването на свободна Добруджа и величието на България се разнася стихийно и ознаменува преминаването на десантниятъ отрядъ презъ водната граница.

Корабътъ навлиза въ водитъ на Батовския заливъ и се насочва къмъ пристанището на Балчикъ.

Озаренъ отъ топлиотъ лъчи на есенното слънце, градътъ, възвисилъ стѣпаловидно своята снага по високия брѣгъ, притежава празниченъ видъ и радостно очаква своитъ скжпи гости. По балконитъ и прозорцитъ на блѣснатитъ отъ блѣлина кжщи сж окачени многобройни и скжпи пѣстроцвѣтни килими. Дълги копринени български трибагреници леко се развѣватъ отъ свежия морски бризъ. По вълноломната стена на пристанището сж застанали множество посрещачи, не търпеливо очакващи да зърнатъ българскитъ моряци, радостно махатъ съ ръка, развѣватъ дълги знамена и непрекъснато огласяватъ съ възторженото си ура тихитъ води на залива.

съ знамето на Морското на Н. В. училище ли сълзи на радостъ протичатъ по сѣяналитъ лица. Погледитъ, свѣтнали отъ заритъ на свободата съ умиление се плъзгатъ по заруменялитъ лица на българскитъ моряци, тѣхното спретнато облѣкло и блѣснатитъ ножове на пушкитъ. На приветственитъ думи отговоря съ ободрителни слова началникътъ на флота, който изтръгва ново стихийно ура. Моментитъ съ трогателни и не се подаватъ на описание.

Девойки въ нѣстри добруджански носии обкичватъ съ цвѣта моряцитъ отъ десантниятъ отрядъ

домове и залепвайки натъжените си лица въ стъклата, дълго се взирали на югъ, къмъ предѣлитѣ на свободната Татковина, за да откриятъ по друмищата приближаващите се български войски или малките бойни корабчета на родния флотъ, носящи имъ дълго и търпеливо очакваната свобода. Но тия друмища оставали всъкога пусати, и топли сълзи премрежвали тогава погледа, обаче надеждата никога не напу-

— да се връщатъ победители и бждатъ същевременно робни. Кжсове отъ плътта на нашата родна земя бѣха откъснати и дадени на жадните за териториални придобивки съседи. Много българи бѣха останали подъ чуждо робство. Тежки дни настъпиха за нашия народъ. Въпрѣки всичко това, тамъ, между дивно хубавата Витоша и гордиятъ старъ Балканъ, по широкото Софийско поле, всрѣдъ хубавата сто-

въ продължение на повече отъ две десетолѣтия непрестанно освѣтляваше пжтя на културния, стопански и народностенъ възходъ на българския народъ. Този младъ и любимъ Царъ, роденъ на българска земя, израствалъ всрѣдъ народа, познаващъ неговите болки и въждеания; възпитанъ и каленъ на бойните полета, всрѣдъ своите храбри войски, се заклѣ беззаветно да служи на своя народъ и мъдро поведе съдбините на Отечеството къмъ възходъ и посвѣтли бжднини.

И въ тихите нощи, когато морските вълни идящи отъ югъ, отъ двореца Евксиноградъ, се разбиваха въ каменливиятъ брѣгъ на Балчишкия заливъ, тѣ всъкога ни носѣха мъдрия съветъ на нашия младъ Царъ и тихо ни шепнѣха:... Търпение... търпение... търпение! И ние се вслушвахме въ тѣхния шепотъ, ние вѣрвахме и се уповахме въ мъдростта на любимия Царъ. Съ търпение, вѣра и безгранична любовъ къмъ нашия Върховенъ Вождъ, ние изградихме гранитна скала, подъ защитата на която преживѣхме 22 години съ непоколебимата надежда за изгрѣването на деня на нашето освобождение. И тоя день дойде. Вчера изъ улиците на Балчикъ гръмна Добруджанския химнъ и прокѣнтѣха стѣпките на нашите освободители.

А народътъ, който до вчера носеше веригите на едно тежко робство, избухна въ неудържимъ възторгъ и съ нестихваща радостъ отпразднува своята свобода. Тоя народъ дочака най-подиръ денятъ и видя какъ храбрите синове на България бодро крачеха по необятните полета на родна Добруджа, по стѣпките на ония незнайни херои, които съ кръвта си оросиха добруджанския черноземъ и сложиха своя животъ предъ олтаря на скжпото Отечество.

На пристанището въ Балчикъ — Посрещане на знамето

щала измжчените имъ души и въ сърдцата на тия поробени братя продължавалъ да гори неугасващиятъ огънъ на безпредѣлната имъ любовъ къмъ скжпата Родина. Сега това трепетно очакване е осъществено, но тѣ още не могатъ да повѣрватъ въ самата действителност и съ треперяща ръка пипатъ облѣклото и ножовете и плахо милватъ храбрите български войскари, за да се увѣрятъ, че това не е вече сънъ и, че тѣ действително сж тукъ, донесли имъ свободата.

Вечерта гражданството на Балчикъ устрои съвмѣстна вечеря на офицерите отъ 8-й приморски полкъ и тия отъ флота на Н. Величество. На тая народна трапеза се пяха наздравици и се изказаха слова. Отъ името на гражданството произнесе слово директорътъ на непълната гимназия въ Балчикъ, Д. Ж. Атанасовъ, който следъ първоначално произнесените приветствени думи, съ треперящъ отъ вълнение гласъ каза следното:

...„Това бѣше преди двадесетъ и две години. Бѣхъ младъ юноша. Спомнямъ си какъ нашите бащи и братя съ окачени на гърдите кръстове за храбростъ се завръщаха отъ бойните поля, гдето съ проявените свои воински добродѣтели очудиха цѣлия свѣтъ; завърнали се по домовете си бойците намѣриха своите родни огнища покрити съ черния плащъ на робството. Едва ли имаше по-тежка съдба за тѣхъ

лица на България бѣ останало да мъждѣ едно малко кандилце. Нататъкъ бѣха непрестанно насочени нашите погледи; къмъ това срѣдище бѣ неизмѣнно отправена нашата мисль и ние всъкога повтаряхме въпросътъ отъ стиховете на Пенчо Славейкова: „Ще дойде край, но, Боже мой, кога?“...

Това малко кандилце, поддържано отъ дѣсницата на единъ младъ и мъдъръ царъ, и раздухвано отъ непоколебимия духъ на българина се превърна въ единъ високо издигнатъ и свѣтящъ факелъ, който

Десантниятъ отрядъ преминава презъ улиците на Балчикъ

А Балчикъ, радващиятъ се на своята свобода Балчикъ, очаква да дойде презъ тихитѣ води на залива нашия любимъ Царъ, Царьтъ Освободителъ, за здравето и дългоденствието на който сега можемъ свободно да извикаме нашето ура".

На тия приветствени слова отговори отъ името на всички офицери началникътъ на флота, който благодари за сърдечния приемъ указанъ отъ гражданството на българскитѣ войски и богато устроената народна трапеза.

Съ убедителни и кратки слова, началникътъ на флота подчерта, голѣмото историческо значение за българския народъ на дветѣ бележити дати: 7 и 21 септем. „На 7 септември, благодарение водената отъ правителството политика на миръ, ржководена и вдъхновявана отъ Негово Величество Царя, се подписа спогодбата въ Крайова, а на 21 септември започна осъществяването по миренъ начинъ на народното въждевание — освобождението на нашата златна Добруджа...

Тоя голѣмъ успѣхъ за постигането на народностнитѣ идеали се дължи изключително на мъдростта на нашия любимъ Върховенъ Вождъ, за който въ тоя тържественъ мигъ да вдигнемъ чашитѣ и пиемъ за здравето и дългоденствието на Н. Величество Царъ Борисъ III". Стихийно ура гръмна въ залата и се понесе вихрено надъ тихитѣ води на залива.

До късно презъ нощта, народътъ, отдаденъ на веселие, пѣсни и крѣшни хора, ликуваше и се радваше на своята свобода.

ОСВОБОДЕНИЯТЪ БАЛЧИКЪ

Балчикъ е свободенъ. Населението плаче. Дълго събиранитѣ сълзи на робското страдание изразяватъ неговата велика радостъ. И най-суровиятъ наблюдателъ и изследвачъ се заразява отъ неописуемо трогателнитѣ преживѣвания на добруджанския българинъ. Така, лесно обясними сж бѣглитѣ загатвания, съ които отбелязвамъ първитѣ си впечатления отъ освобождения Балчикъ.

Преди всичко, Балчикъ е единственъ отъ географско гледище нашъ черноморски градъ. Разположенъ на живописния просторенъ Балчишки заливъ, съ стѣпаловидното си мѣстоположение и множество хълмове, той съчетава прелеститѣ на Пловдивъ и Търново, къмъ които се прибавятъ неограниченитѣ предимства на едно море и омайни изгледи къмъ близки и далечни простори.

Стариненъ градъ. Неговитѣ на мѣста тѣсни, покрити съ камъни буренясаи улички и каменни постройки въ своеобразенъ стилъ, напомнятъ пресловутитѣ романтични италиански селища. Смѣло може да се каже, че Балчикъ представя неизчерпаема рудница за поета и ху-

джника, че той е многожеланъ кжтъ за романтични люде и търсещи отмора жители на голѣмия градъ. Той ще стане Иерусалимъ за нашитѣ художници. Така запримѣръ, известниятъ Борисъ Деневъ спокойно може да работи тукъ години наредъ, безъ да се оплаче отъ липса на сюжети.

Балчикъ е свързанъ съ шосета: до Варна, около 40 клм.; до Добричъ — 36 клм. и до Каварна — 17 клм.

Разстоянието между Варна и Балчикъ по море е около 18 мили. Плаванията до този страненъ приморски кжтъ ще бжде една сладка съблазнь за всички варненци и гоститѣ на Варна, а за приятелитѣ на лодчното гребло, вѣтрило и моторъ, Балчишкия заливъ до носъ Калиакра ще има стойността на едно дълго блѣнувано щастие и спортно удоволствие.

Нашитѣ риболовци наскоро ще се зарадватъ на изобилната риба, която се срѣща недалечъ отъ бреговетѣ на Балчикъ и Калиакра.

Българскитѣ приморци ще виждатъ въ своитѣ събратя отъ Балчикъ достойни сътрудници въ уси-

лията за всестранното преуспѣване на морска България.

Днесъ въ Балчикъ живѣятъ около 5,500 българи и около 1,500 другородци, предимно турци и татари. Изселили сж се всичкитѣ — около 1,000 души ромжнци.

Въ Балчикъ звучи хубавата чиста българска речъ. Въпрѣки мрака на четвъртъ въковното робство, въ очитѣ на мало и голѣмо свѣти неуписуемата радостъ на свободата, а душитѣ на всичко живо тукъ сж обгорени отъ вѣчния пламъкъ на българщината, която днесъ празнува дългоочакваната заслужена Победа.

Гордъ се чувствува всѣки българинъ, стѣпилъ на добруджанска земя при Балчикъ: каточе ехтятъ стѣпкитѣ на Испериховата вихрена конница, каточе синитѣ води сж браздени и днесъ отъ живописнитѣ вѣтроходи на Добротичевитѣ моряци.

А споменътъ за величавитѣ подвизи на българскитѣ войскари отъ ново време? — Тѣ прѣкосваха безкрайнитѣ простори на добруджанския черноземъ, и съ пролѣтата си кръвъ доказаха на свѣта колко е скжпа и мила намъ златна Добруджа...

Незабравимъ е този споменъ. По неповторимо внушителенъ начинъ той възкрѣсна на 21. септ., когато бѣлокаменния Балчикъ бѣ озаренъ отъ лжчитѣ на свободата. Въ лицето на родната армия и флотъ съвременното българско поколение възхвали замѣстницитѣ на безбройнитѣ борци, които умирайки, сочеха тучнитѣ полета на незабравима Добруджа. На този исторически день Балчикъ и цѣла България знаятъ, че кръвта на тѣзи бойци, рухнала така обилно презъ епичната 1916. год., подготви тържеството на безкръвната победа презъ 1940 година.

Днесъ, когато празнуваме безкръвната победа на българщината въ златна Добруджа, Балчикъ и всички добруджанци съ право очакватъ да прибавимъ къмъ нашата братска любовъ нашитѣ дѣла.

Прочее, българи, следъ похода на нашитѣ славни войскари, на походъ за всестранныя възходъ на свободна златна Добруджа! К. Кънчевъ

Народътъ се весели. Крѣшни хора се извиватъ на мегдана предъ общината

ВЪ ВОДИТЪ НА СВОБОДНА ДОБРУДЖА

Двадесет и седем години българските моряци ведно с цѣлия български народъ очакваха съ борческо напрежение великия часъ на свободна Добруджа.

И този часъ удари!

На 21 септември, 1940 год. морскиятъ окупационенъ отредъ е въ походъ къмъ добруджанското черноморие. Български кораби ще се закотвятъ въ водитѣ на свободна Добруджа, български моряци ще закрачатъ съ юнашки стѣпки по светата земя на нашитѣ прадеди отъ времето на Исперихъ.

Настаналъ е върховенъ мигъ въ родната история, който е вдъхновилъ безмѣрно варненскитѣ жители!

И тѣ устройватъ небивало изпращане: подъ дъждъ отъ цвѣтя и нестихващо възторжено „ура“ се изнизватъ стройнитѣ редици на младото ни морско войнство...

Когато хилядитѣ сърдца на изпращачитѣ трептятъ съ мощта на голѣмото и вѣчно сърдце на България, когато хилядитѣ тѣхни ржце се протягатъ като една ржка за поздравъ къмъ златна Добруджа, корабътъ „Бургасъ“ се сменя отъ вързала, за да напустне варненското пристанище.

Часътъ е 11 и 30 м. Въ строй върволица торпедоносцитѣ „Храбри“, „Строги“ и „Смѣли“, последвани отъ торпеднитѣ лодки, напусчатъ котвената си стоянка предъ флота, за да поидружаватъ „Бургасъ“. Тржбачитѣ изсвирватъ тържествено „за среща“, на което отговарятъ съ сиренитѣ си търговскитѣ ни кораби, на котва въ пристанището.

Подъ синевината на българското

небе, бавно и тържествено „Бургасъ“ бразди черноморскитѣ води. Самата природа се е смълчала, за да не смути волния несломимъ духъ на българскитѣ моряци, които днесъ като никога пируватъ на трапезата на всонародната радостъ.

До прѣсване затрептятъ сърдцата имъ, безгранично става тѣхното младенческо опиянение, когато началникътъ на Флота на Н. Величество к нѣ Ір. А. Тошевъ прочита Височайшата заповѣдь до 3. армия за навлизане на българскитѣ войски въ предѣлитѣ на Добруджа.

Часътъ е точно 13. „Бургасъ“ напуска водитѣ на старата граница. Съ остри изсвирвания корабната сирена символично оловестява първата стѣпка на българския флотъ въ водитѣ на свободна Добруджа...

Всички погледи сж вперени къмъ Балчикъ. На този приморски красавецъ се пада честта пръвъ да приеме въ обятията си стражитѣ на роднитѣ брѣгове и ги дари съ радостта на една безкрѣвна победа следъ четвъртъ вѣковна скрѣбъ и денонощна готовностъ за борба въ името на свободна Добруджа.

Откъмъ сушата долита огласътъ отъ победения маршъ на славната българска пехота — барабаненъ екотъ, тржбни звуци, войнски пѣсни — всичко се слива съ бодрата стоманена стѣпка на българския бранникъ по суша, запжтилъ се да поладе братска сътрудническа ржка на българския бранникъ по мореродния морякъ...

15 часа 21. септември, 1940 година — великъ и незабравимъ мигъ въ историята ни! Корабътъ „Бургасъ“

пуска котва предъ Балчикъ, кждето е пушалъ нѣкога котва флота на сърдцатитѣ Добротичеви моряци. Въ свободнитѣ води на свободна Добруджа се сключва обржча, изкованъ по суша и море въ блѣстящо единение между армия и флотъ... Да бжде вѣчно това единение, да бжде вѣчна готовността на бойцитѣ ни по суша и вода да служатъ въ миръ и бранъ на своитѣ братя българи, както днесъ служатъ на братята добруджанци!...

Бавно „Бургасъ“ се приближава до пристанищната стена. Неспирно химна „О, Добруджански край!“ оглася свободнитѣ води на свободното добруджанско Черноморие. Но сякашъ и този прекрасенъ химнъ е немоощенъ да изрази великата свѣтла радостъ, настѣпила следъ дългата тъмна и тежка тѣга. Тогава — тогава идватъ на помсшь сълзитѣ. Тѣзи чисти сълзи, изплакани отъ борчески сърдца, оросяватъ земята и морето на свидна Добруджа, оросявани обилию презъ вѣковетѣ отъ крѣвта на нечетни борци за родъ и честъ.

Наистина, всички — безъ изключение — всички плачатъ.

„Днесъ е великъ день за Добруджа, озарена отъ слънцето на свободата — започва своето затрогващо слово новиятъ кметъ на Балчикъ... Съмва вече. Нощта става день, блѣнътъ става действителностъ. Разкжсайте чернитѣ забрадки! Замѣнете чернитѣ знамена на робството съ родния трибагеникъ, който ще краси днитѣ на вашия новъ животъ!“

Пръвъ стѣпва на сушата Н. кѣ флота на Н. Величество кап. Ір. Ас. Тошевъ, който, понесенъ на ржце всрѣдъ потока на развълнуваното множество, едва успѣва да чести ти свободата на добруджанскитѣ българи отъ Балчикъ.

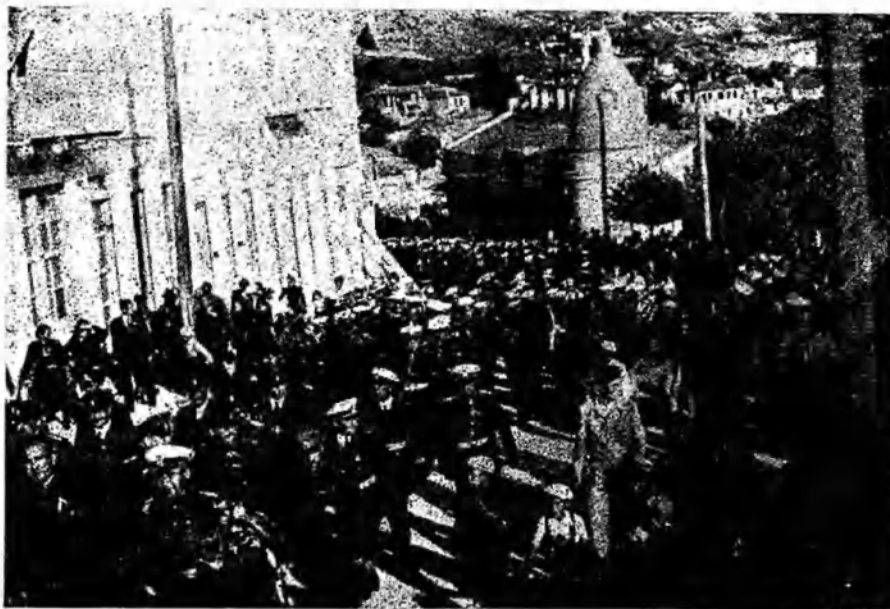
Последва историческата команда на командира на Морския окупационенъ отредъ кап. ІІ р. Т. Цицелковъ, отправена къмъ възпитаницитѣ на Морското на Н. Величество училище.

„Напредъ къмъ Балчикъ и хлѣбороднитѣ полета на нашата мила Добруджа!“

Занизватъ се стр ойнитѣ редици на българскитѣ моряци. Тѣхнитѣ стѣпки прокѣнтятъ като камбаненъ звѣнъ, който вести свободата. Тѣхнитѣ слънцезерни лица отразяватъ радостта на морска България, която възхожда победоносно въ своя борчески пжтъ...

Не следъ много, българскитѣ торпедоносци и торпеднитѣ лодки пушатъ сжщо котви предъ Балчикъ.

Записана е въ историята на родния ни малкъ, но храбъръ флотъ една безкрѣвна славна епопея. К. Кънчевъ.

Десантниятъ отрядъ се отправя за мегдана предъ общината

ВЕНУ-МОРСКА ИСТОРИЯ

ДЕЙСТВИЯТА НА СПОМАГАТЕЛНИЯ КРЪСТОСВАЧЪ „ЗЕЕАДЛЕРЪ“

(Продължение от брой 145)

Нощта, чудната и ясна тропическа нощ е обгърнала съ своето було смелия корабъ, който леко се плъзгалъ по спокойната повърхност на океана. Тихъ, прохладенъ вѣтрецъ освежавалъ намиращитѣ се на палубата моряци и пленници като надувалъ огромнитѣ платна на вѣтрохода. Върху тъмно синьото небе трепкали многобройни звездици. Наоколо се разнасялъ равномерниятъ и еднообразенъ плѣсъкъ на вълнитѣ, разбиващи се въ корабнитѣ стени.

За ознаменуване на получената богата „плячка“, въ „пиратския“ корабъ се състояло нощно празненство, на което се разнасяли звуцитѣ на корабната музика, съставена само отъ едно пияно, хармониумъ, чело и цигулка. Поради изобилието на бутилкитѣ шампанско, звънътъ отъ препълненитѣ съ пѣнестото питие чаши весело прокънтявалъ изъ корабнитѣ помѣщения, а вѣтрътъ разнасялъ на далечъ, безгрижния смѣхъ и родолюбивитѣ пѣсни на веселящитѣ се нѣмски моряци, чиято сѣдба била неизвестна съ настѣпването на утрешния день.

Вече осемъ седмици „Зееадлеръ“ кръстосвалъ изъ океана, безъ да бжде откритъ и безъ самъ той да забележи неприятелски воененъ корабъ. Презъ изтеклото време били потопени множество кораби, пренасящи надъ 40,000 тона цененъ товаръ. Напуста управницитѣ на корабоплателнитѣ сдружения очаквали отдавна намиращитѣ се на пѣтъ свои кораби, които станали жертва на корсарската дейность отъ страна на безстрашния нѣмски спомагателенъ кръстосвачъ.

Поради задържането на всички обслуги и пѣтници отъ потопенитѣ кораби, противникътъ е нѣмалъ възможността да узнае за мѣстонахождението и действията на „Зееадлеръ“, а дълбокитѣ води на океана алчно погълнали своитѣ жертви, безъ да оставятъ на повърхността нѣкаква следа отъ тѣхъ.

Съ обслугата отъ потопения корабъ „Horngarth“, броятъ на намиращитѣ се върху „Зееадлеръ“ пленници възлизалъ вече на 263 души, които запълвали почти всички помѣщения на кораба и прехраната на които действително съставлявала една отъ тежкитѣ грижи на моряцитѣ отъ нѣмския спомагателенъ кръстосвачъ.

Наличнитѣ запаси отъ хранителни и продоволствени продукти, въпрѣки постоянното имъ попълване съ взетитѣ отъ потопенитѣ кораби, бързо намалявали. Особено чувствително било намаляването на сладката вода за пиене. Сѣждовѣтъ въ които последната се съхранявала, започнали бързо да се опразватъ. Присмѣтнато било, че скоро тая вода ще бжде привършена и тогава, съществуването, както на моряцитѣ отъ „Зееадлеръ“, така и на намиращитѣ се върху него пленници ще бжде значително затруднено. Поради това командирътъ рѣшилъ, въпрѣки опасността противникътъ да научи за съществуването и действията на нѣмския кръстосвачъ, да прехвърли на първиятъ срещнатъ и задържанъ неприятелски или неутраленъ търговски корабъ всички пленници, които да освободи и изпрати въ нѣкое близко неутрално пристанище.

„Зееадлеръ“ продължилъ да се движи на югъ. Следъ потопяването на „Horngarth“, въ продължение на десетъ денонощия не билъ забелязанъ никакъв корабъ.

Най-подиръ на хоризонта билъ откритъ французиятъ вѣтроходъ „Cambronne“, който билъ присрещнатъ и задържанъ.

Избликъ на нестихваща радост озарила лицата на всички пленници, когато последнитѣ научили, че ще бждатъ най-подиръ освободени отъ пленничеството и ще могатъ да се завърнатъ въ нѣкое тихо пристанище, гдето да си отдѣхнатъ отъ опасното и принудително презокеанско странствуване. Най-радостенъ билъ обаче, капитанътъ на французиятъ вѣтроходъ, защото корѣбътъ му останалъ невредимъ и се спасявалъ отъ постигането на участъта, която имали всички предшествателски кораби, срещнати отъ нѣмския кръстосвачъ.

Върху „Cambronne“ бързо били извършени възможнитѣ приготовления за приютяване на множеството пленници, като били пренесени различни мебели и необходимитѣ хранителни припаси.

За да се забави възможно повече пристигането на французия вѣтроходъ въ неутралното пристанище, а съ това да се даде достатъчно време на „Зееадлеръ“ за отдалечаване и действие въ друга област на океана, горнитѣ части отъ стожеритѣ на „Cambronne“ били снети и прибрани

върху нѣмския корабъ. Поради това, общата площ на вѣтрилата била значително намалена, следствие на което вѣтроходътъ ималъ възможността да развива твърде малка скоростъ.

На 21 мартъ 1917 год. дошелъ денътъ за освобождението на пленницитѣ. Дванадесетъ души капитани били събрани въ столовата на нѣмския спомаг. кръстосвачъ, за да отпразднуватъ радостно своето освобождение и се сбогуватъ съ офицеритѣ и моряцитѣ отъ „Зееадлеръ“, на които изказали общата благодарность за така рицарското и внимателно отнасяне къмъ всички пленници отъ потопенитѣ кораби.

Една следъ друга препълненитѣ лодки се отправяли къмъ „Cambronne“ и пренасяли обслугитѣ на загиналитѣ кораби, които съ махане на шапки и викане на ура се збогували съ моряцитѣ отъ нѣмския корабъ и изказвали непринудената си радостъ за своето освобождение.

Всички благополучно били прехвърлени и настанени върху вѣтрохода. Вдигайки всички вѣтрила, „Зееадлеръ“ гордо миналъ покрай французия корабъ и се насочилъ на югъ. Сѣщо и „Cambronne“ вдигналъ върху стожеритѣ своитѣ вѣтрила и се отправилъ съ малка скоростъ къмъ пристанището на Рио де Жанейро.

Върху „Зееадлеръ“ отново настѣпила тишина. Самотни и напълно откъснати отъ Свѣта, моряцитѣ отъ нѣмския кръстосвачъ продължили своето странствуване изъ обширния океанъ, достойно изпълнявайки дадената имъ задача.

Настѣпили дълги дни на еднообразие и самотность. Върху обширната повърхность на океана не се забелязвали вече, нито излизащитѣ изъ димнитѣ тръби на корабитѣ кълба черенъ пушекъ, нито разтворенитѣ подобно крилетѣ на грамадна птица вѣтрила на нѣкой следващъ своя пѣтъ вѣтроходъ.

За да бжде сигуренъ, че не ще бжде преследванъ отъ неприятелскитѣ бойни кораби, „Зееадлеръ“ се отзовалъ достатъчно на югъ и далечъ отъ обикновеннитѣ корабни пѣтища, като се насочилъ къмъ южния край на Америка, за да премине презъ областъта на носъ Хорнъ, царството на стихийнитѣ морски бури и достигне водитѣ на Тихия океанъ.

О П А С Н А Т А О Ч И Л А Р К А

Старият корабен готвач Петко се затича от лѣвата страна на кораба, като нервно махеше с ръка и проклинаше сърдито неблагоприятното време.

Що за нещастие е това?! От седмици така се радваше на пристигането въ домашното пристанище и на нѣколкото свободни дни презъ които щеше да престои се и забавлява на брѣга, а ето, три пѣти да бѣде проклето!.. мъглата неочаквано постави дебела черта върху цѣлата смѣтка и застави кораба да спусне котва само на нѣколко мили предъ пристанището и да чаква проясняване на времето.

Отпадналъ духомъ, Петко влѣзе въ моряшкото помѣщение и хвърли тѣженъ погледъ къмъ кърмчиитѣ, които, наредени около масата, спокойно играеха на карти. Никой не му обърна внимание. Мърморейки той се върна обратно на палубата и плу срещу мъглата, виновница за закъснението. Готвачътъ си спомни за извънредната вечерна радио-програма и влѣзе въ склада за провизии, гдето се намираше неговото уединено и обично спокойно кѣтче съ радиоапарата. Тамъ той включи последния въ действие, и като притегли единъ празенъ консервенъ сандѣкъ, седна върху него и се вслуша въ музиката. Чувахе се концертъ на флейта. Съ кадийна мекота звуковете се разливаха изъ склада, защото мъглата поглѣщаше всички електрически смущения.

Петко си спомни за слушаната нѣкога сѣщо такава мелодия съ която индийскитѣ факири разиграваха и омагьосваха разни змии. Неволно той се унесе въ дрѣмка и щеше напълно да заспи, когато неочаквано въ самотата се разнесе нѣкакъвъ особенъ и таинственъ шумъ бавно приближаващъ се задъ него. Готвачътъ веднага се обърна и съзирайки устремитѣ и блѣснали очи на една змия очиларка, приблѣднѣ отъ уплаха. Змията се бѣше изправила и си клатеше главата по такта на музиката, подобно на махало. Въ следния мигъ, когато готвачътъ скочи на крака, почувства въ гърбътъ си жбитѣ на змията. Съ виковете за помощъ той се втурна въ моряшкото помѣщение и задъханъ съобщи за грамадната очиларка въ склада за провизии. Подигравателна усмивка се изрази по лицата на моряцитѣ. Двама отъ тѣхъ влѣзоха въ склада и видѣха опашката на змия, която се скриваше вече между торбитѣ брашно. Тръпки на хладина полазиха по гърба на моряцитѣ.

Какъ е дошла опасната и отровна змия на кораба? Кой е престъпилъ строгитѣ нареждания на ко-

рабоначалника? Какво да се прави? Ето въпроситѣ които мълкомо си задавали моряцитѣ. Налагало се, веднага да се помогне на бѣдния готвачъ, на който отъ уплаха очитѣ бѣха изкочили отъ орбититѣ. Скоро при капитана, може би той ще може да му помогне, докато не е станало вече късно.

„Стариятъ“, който спокойно се бѣше изтегналъ върху канапето въ стаята си, остана много очуденъ когато вратата безъ съответното предварително почукване, бързо се отвори и двама моряка въведоха, ни живъ, ни умрѣлъ, готвачътъ Петко. Всички говорѣха едновременно, затова „стариятъ“, поклащайки глава първоначално не можа да разбере въ що се състоеше работата. Какъ е могла въ кораба да проникне отровна змия? Но очевидцитѣ го убѣриха въ това, а предъ него стоеше и охкаше жертвата, като вещественъ доказателство.

Капитанътъ си припомни нѣщо. Нима е възможно? Той хвърли бѣгълъ погледъ подъ канапето, гдето бѣше скрилъ единъ дълъгъ надупченъ сандѣкъ. Действително, капакътъ на тоя сандѣкъ бѣ измѣстенъ въ страни. Значи така е било. Ами сега? Въ сандѣка се намираше затворена неговата собствена змия очиларка, която, отмиствайки капака успѣла да се измъкне навънъ и сега спокойно се разхожда по палубата и изъ разнитѣ помѣщения на кораба. Въ последно посетеното индийско пристанище той бѣ я купилъ за своя приятелъ, известенъ зоологъ, комуто щеше да я поднесе като подарѣкъ. Тайно бѣ сполучилъ да я внесе въ кораба и укрие отъ знанието на обслугата. Трѣбваше ли да признае, че не е изпълнилъ собствената си заповѣдъ? Не, това не трѣбваше да бѣде извършено. Но, че неговата змия бѣ ухапала дебелия готвачъ Петко, това той по понятни причини, не можеше да си обясни.

Ето защо, „стариятъ“ попита още веднѣжъ готвачътъ, дали е сигуренъ, че действително е ухапанъ отъ змия? На тоя въпросъ последниятъ утвърдително поклати съ глава и добави: „Още чувствамъ жбитѣ ѝ!“ Въ такъвъ случай трѣбва да видя какво пише въ лѣкарската книга отвѣрна капитанътъ и донесе отъ аптеката голѣмата книга, която бързо запрелиства.

— „Да, тукъ е отбелязано: Първа помощъ при ухапването отъ отровна змия. Най-доброто срѣдство е, да се изсмучи кръвта отъ раната.“ Лицата на моряцитѣ останаха неподвижни, а готвачътъ Петко продължаваше да трепери като листъ.

— „Второ сигурно срѣдство е,

да се обгори раната съ цигара или пура, като на ухапаниа се даде да пие алкохолъ“. „Стариятъ“ облекчено заклати удобрително глава. „Това е твърде лесна работа“. Давайки две чаши мастика на готвача. Петко, капитанътъ заповѣда да го съблѣкътъ и го поставятъ голъ върху масата. „Стариятъ“ си свали палтото, запретна ръкавитѣ и запали една голѣма бразилска пура. Той пухтѣше като димна трѣба на кораба и когато върхътъ на пурата се зачерви като вжгленъ, втична я въ раната на готвача, който викаше отъ болки. Капитанътъ държи пура въ раната, до като замириса на изгорѣло човѣшко месо, следъ което я захвърли изгаснала и ненужна. Поглеждайки раната, „стариятъ“ подобно на опитенъ хирургъ каза: „Азъ мисля, че това е достатъчно!“

Готвачътъ Петко, пѣшкайки отъ болка се изправи. Той болезнено чувстваше върху гърба си причинитѣ отъ обгарянето мехури. Поглеждайки съ умраза „стариятъ“, готвачътъ провлачи нозетъкъмъ своето легло.

Въпрѣки продължителното и старателно оглеждане на всички помѣщения въ кораба, змията не можа да бѣде открита.

Презъ нощта, когато всичко спеше и въ гѣстата мъгла се чуваха само еднообразнитѣ звуци на корабната камбанка, удряна въ равни промеждутѣци време отъ дежурния морякъ, „стариятъ“ се промъкна предпазливо въ склада за провизии и започна да свири съ уста за примамване на змията, както това бѣше слушалъ да извършватъ индийскитѣ факири. Следъ кратко време той я забеляза въ единъ тъменъ жгълъ, и спокойно я улови и издигна. Отваряйки нейната уста, той грижливо я освѣтли съ своята електрическа ламбичка и промърмори: „Азъ бѣхъ увѣренъ въ това. Тя не е могла да ухапи готвачътъ, защото отровнитѣ ѝ жби сж извадени. Следователно, трѣбва да има друга змия. Но, кжде ли се е скрила?“

Отдаденъ на мисли относно наличието на опасна очиларка въ кораба, капитанътъ неволно седна върху сѣщиятъ сандѣкъ, върху който седѣше готвачътъ при слушане звуцитѣ отъ флейтата, и тъкмо поиска да се облегне на непосредствено изправениятъ другъ празенъ сандѣкъ отъ консерви, почувства въ гърбътъ си убождъ, подобно на ухапване отъ змия.

Изплашенъ, капитанътъ веднага скочи и огледа изправения сандѣкъ. На лицето му се появи усмивка. Най-подиръ тайната бѣ разгадана! Отъ сандѣка стърчеше малѣкъ.

остъръ гвоздей, на който се бѣ на-
болъ готвачътъ Петко.

„Жалко за бразилската пура“,
мислеше си „стариятъ“, поставяйки
очиларката въ сандъка подъ кана-
пето въ стаята си.

Петко, който бѣше дебелъ, като
всѣки корабенъ готвачъ, въ продъл-
жение на три седмици пѣшкаташе и
охкаше и можеше да спи само по
коремъ, проклинаяки всички змии
по земното кълбо, а първата му ра-

бота следъ вдигане на мъглата и
влизване на кораба въ пристанището
бѣ, да слѣзе на брѣга, гдето про-
даде своя радиоапаратъ на нищож-
на цѣна.

Преведе: Фурнаджиевъ

КАЛИАКРА

Носъ Калиакра е завършека на
Балчишко — Каварненското плато.
Представя клиновидна ивица земя,
дълга надъ два километра, прото-
чила се въ морето съ югоизт. посока.
Западния брѣгъ на черноморския
басейнъ не познава по-издадена су-
ша. Скалистъ, съ червеникава багра,
стръменъ къмъ всичкитъ си грани-
ци. Високъ е повече отъ шестдесе-
метри надъ морето, чийто вълни —
сжщински гигантски езици — дълго-
трайно сж лизали варовититъ му
образувания, за да издълбаятъ сж-
ществувашитъ днесъ нѣколко пе-
щери въ неговото подножие. При
добра видимостъ, мореплавателятъ
го открива отъ около петнадесетъ
мили, а свѣтлинниятъ лжчъ на фара
му достига двойно по голѣма дале-
чина. Като добъръ щитъ срещу се-
вернитъ и североизточнитъ вѣтро-
ве, нерѣдко корабитъ използватъ
залива на западъ отъ него и спу-
щатъ котви на прикритие.

Прозвището Калиакра, което зна-
чи добъръ носъ, е благодарственъ
изразъ на спасенитъ въ залива.

Но не само водитъ на този така бла-
годатенъ тихъ заливъ сж предлагали
заслонъ и отмора. Калиакренската
суша като магнитъ е привличала
всички, които сж дирили прибѣжи-
ще и защита или пъкъ — непокла-
тима твърдиня, достойна за достиг-
ната вече мощъ. Естествената недо-
стѣпност на носа, която се дължи
на отвеснитъ спусъци на неговия
брѣгъ и на тѣсната шийка, що го
свързва съ добруджанската земя —
е била грижовно подсилена съ ре-
дици крепостни постройки, чийто
следи личатъ и днесъ.

Развалини посрѣдъ купчини
прѣстъ. Буренясали изкопи. Заглъх-
нали стѣпки на вѣкове, които ма-
мьтъ любопитния погледъ да се ви-
ра, да търси... Навредъ е пустота!
На помощъ идва безсмъртниятъ зри-
тель, вѣрниятъ свидетелъ на свѣ-
товнитъ дѣла — историята. И отъ
полумрака на оскѣднитъ вести про-
свѣтва възкрѣсналиятъ образъ на
Калиакра.

Чуденъ и внушителенъ, величавъ
и славенъ както всѣкога, той се до-
могва до върховетъ на сказанието —
за да бже непресъхващъ изворъ,
еднакво съкровищенъ както за чо-
вѣка на науката, така и за твореца
на поетичното слово.

Дълговѣчна историческа сцена,
срѣдище на мощнокрилъ животъ,
този край познава събития отъ нѣ-
колко вѣкове преди Христа. Изве-

стенъ е съ имената Тетрисиасъ, Ти-
ристриа, Тиристрисъ, Акра, Калиак-
ра, Гелегри, Геляри, Гиларе. А днеш-
ното му име за българитъ звучи на
чистъ български езикъ така: До-
бриятъ носъ!...

Въ VI. вѣкъ пр. Христа на Кали-
акра има вече строителство, като
дѣло на малоазийскитъ грѣцки по-
селници, основатели на Дионисопо-
лисъ — не далечъ отъ съвременния
Балчикъ.

Бележитиятъ полководецъ на Алек-
сандъръ Велики, Лизимахъ, презъ
VI. в. пр. Христа, като владетель на
тракийска областъ проникналъ и до
Калиакра. Използувалъ я като кре-
постъ на своитъ войски и за скри-
валище на съкровищата си.

Презъ четиринадесетия вѣкъ — се-
демъ вѣкове следъ победоносния
набѣгъ на Испериховата дружина
низъ Малка Скития — владѣтелско-
то колѣно на Баликъ развѣва своя
победенъ стягъ надъ източнитъ при-
морски предѣли на българската зе-
мя. Тогава Калиакра е страшна кре-
постъ, недалечъ отъ столнината Кар-
вона. Боеенъ и търговски флотъ е
ималъ своето пристанище въ сжи-
тѣ води, които сж кжпѣли снагата
на Калиакра. И много подвизи на
сърцати мже сж отправяли да-
лечъ въ сушата ехото на българ-
ското име, за да настанатъ дни, ко-
гато необятни владения носятъ име-
то на Баликовия приемникъ До-
бритичъ.

Презъ XV. вѣкъ, по починъ на Бая-
зидъ II тукъ се построява дервишки
монастиръ, нареченъ Геляри, около
който отпосле изниква малко едно-
именно приморско селище съ при-
станъ.

Останкитъ на мохамеданския пу-
стиножителъ, достигналъ свѣтйиска
почитъ, почитавъ въ каменливия
брѣгъ. Това дава поводъ на хри-
стианитъ да виждатъ въ една изку-
ствена пещера на най южната точ-
ка на носа гроба на свети Никола
Чудотворецъ.

По време на Освободителната вой-
на населението на близоотстояща-
та Каварна и околноститъ, подго-
нено отъ ордитъ на кръвожаднитъ
черкези, намѣрило подслонъ въ Ка-
лиакра, — но и своята смъртъ...

Чудно предание рисува картина-
та на това бѣгство и на всеопусто-
шителната сѣчъ, на която били по-
дложени българитъ по тия мѣста.

Жени, деца, старци — всички пад-
нали подъ ударитъ на я т а г а н а.
Кръвъв рукнала връхъ снагата на

Калиакра, та дори синитъ води на
морето станали алени.

Всрѣдъ разорението, подобно на
нѣжни цвѣта, останали незасѣгнати
четиридесетъ прехубави девизи. Ид-
валъ тѣхниятъ редъ.

И когато множеството ржце на
побѣснѣли злодеи се протѣгнало да
се впиятъ въ беззащитнитъ имъ не-
мощни тѣла — касаело се не до жи-
вотъ или смъртъ, а до позоръ или
честъ...

Върховенъ мигъ, когато красота-
та и юначеството раждатъ мжчени-
ци и свѣтци!... Сплели коситъ си,
вкопчили ржцетъ си, слѣли трепе-
титъ на чиститъ си сърдца въ една
любовъ и едно безпримѣрно без-
страшие, на което е способенъ са-
мо българинътъ — руменолититъ
деви поематъ друмъ къмъ най-ве-
ликата и странна голгота — морето.
Морскитъ води приематъ тѣлата
имъ, а тѣхниятъ духъ преминава въ
лоното на безсмъртието, за да за-
свѣти съ чудото на едно сказание
— сказанието за четиридесетътѣхъ
калиакренски девойки.

И днесъ, обзетъ отъ чувството на
благоговѣйна почитъ, мѣстниятъ жи-
тель сочи на любопитния чужде-
нецъ отвесно стрѣмната скала, очѣр-
таваща вратата къмъ слава та
смъртъ на юначнитъ млади българ-
ки — вратата на четиридесетътѣхъ
калиакренски девойки.

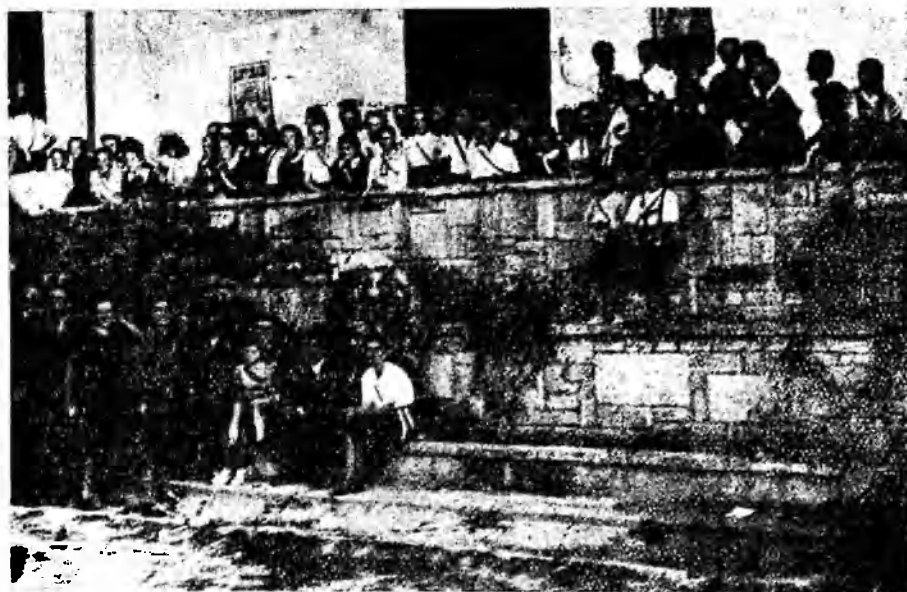
Нѣкои смѣтатъ, че това предание
се отнася за времето на нашето за-
робване отъ турцитъ въ края на
XIV. вѣкъ, когато е угаснала вла-
стѣта на Източното българско цар-
ство, а не за днитъ на освободи-
телния походъ на руския братски
народъ презъ XIX. вѣкъ. Но поне-
же и въ двата случая напастѣта е
изхождала отъ турска страна, по
нищо не проличава за кое време
прави наменъ преданието...

Днесъ, хлѣбородниятъ черноземъ
на Добритичевитъ предѣли, нашата
златна Добруджа и нейната гордостъ
— гиздавата Калиакра, отново сж
озарени отъ топлинѣ лжчи на свобо-
дата. Въ настоящитъ дни на всеобща
радостъ, по синята планина, прото-
чила строенъ станъ въ бурното Чер-
но море, отново прокѣнтятъ твър-
дитъ стѣпки на българскитъ моря-
ци и войскари и се разнася радо-
стниятъ глъчъ на единъ народъ, въ
чиито хероични сърдца трепти пла-
менната любовъ къмъ златожитна-
та Добруджанска земя, съкрови-
щница и свѣтиня на българщината.

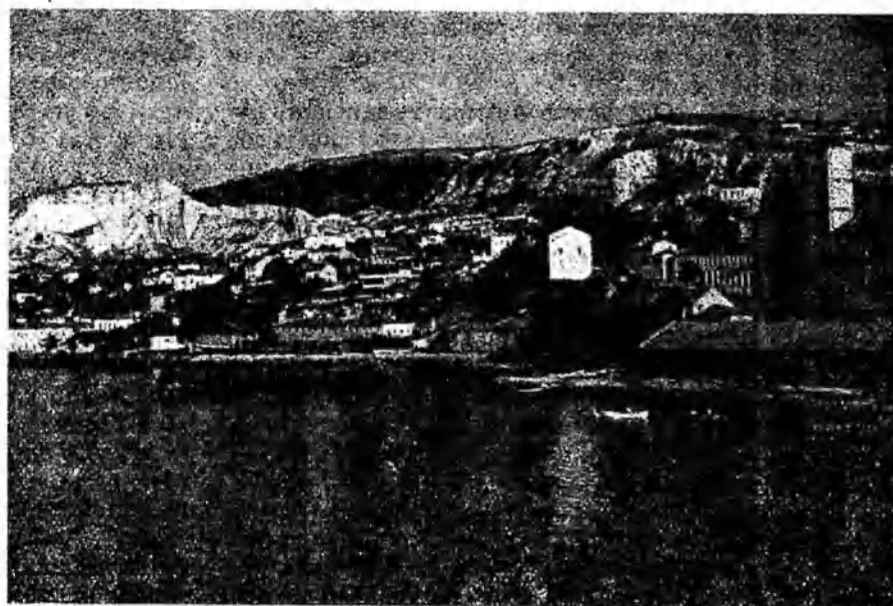
Крумъ Кънчевъ.

Изгледъ отъ гр. Балчикъ

Учащата се младежъ посреща преминаващитъ презъ Балчикъ моряци

Градъ Балчикъ въ деня на освобождението